

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp: 01.07.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv
Avaldamismärge: RT I, 22.09.2023, 2

Geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimise seadus¹

Vastu võetud 14.04.2004
RT I 2004, 30, 209
jõustumine 01.05.2004

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
07.12.2006	RT I 2006, 58, 439	01.01.2007
11.01.2007	RT I 2007, 6, 32	01.02.2007
14.02.2007	RT I 2007, 22, 114	01.07.2007
18.12.2008	RT I 2009, 3, 15	01.02.2009
10.06.2009	RT I 2009, 34, 224	01.01.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
13.10.2010	RT I, 08.11.2010, 1	18.11.2010, osaliselt 01.01.2011
08.12.2010	RT I, 17.12.2010, 19	01.01.2011
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
20.06.2014	RT I, 08.07.2014, 3	01.08.2014
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
11.06.2015	RT I, 30.06.2015, 4	01.09.2015, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ⁴ lõike 2 alusel asendatud sõna „Põllumajandusministeerium” sõnaga „Maaeluministeerium” vastavas käändes
21.11.2018	RT I, 12.12.2018, 3	01.01.2019
20.02.2019	RT I, 15.03.2019, 7	16.03.2019
10.06.2020	RT I, 01.07.2020, 1	01.01.2021
17.06.2020	RT I, 10.07.2020, 2	01.01.2021
11.05.2022	RT I, 27.05.2022, 1	06.06.2022
23.11.2022	RT I, 16.12.2022, 2	01.01.2023
23.01.2023	RT I, 07.02.2023, 2	17.02.2023
20.06.2023	RT I, 30.06.2023, 1	01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 6 alusel tekstis läbivalt asendatud sõna „Keskkonnaministeerium” sõnaga „Kliimaministeerium” vastavas käändes

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seaduse eesmärk on:

1) ära hoida geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimisel või turustamisel võimalikke negatiivseid tagajärgi inimese tervisele ja keskkonnale ning tagada geenitehnoloogia turvaline kasutamine ja selle arendamine eetilisel vastuvõetaval viisil;

2) vältida geneetiliselt muundamata põllukultuuride ja geneetiliselt muundatud põllukultuuride segunemist ning geneetiliselt muundatud organismide ettekatsetamata esinemist teistes toodetes.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(2) Käesolev seadus reguleerib:

1) geneetiliselt muundatud organismide keskkonda viimist muul eesmärgil kui turustamine;

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

2) geneetiliselt muundatud organismide või neid sisaldavate või nendest koosnevate toodete turustamist;

3) geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemist.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(3) Käesolevat seadust ei rakendata:

1) inimese geenide muundamisel geenitehnika abil;

2) selliste geneetilise muundamise menetluste või meetodite abil saadud organismide suhtes, mis on saadud mutageneesi abil, või selliste organismide rakkude, kaasa arvatud protoplastide liitmise teel, mis võivad vahetada geneetilist materjali ka traditsiooniliste

aretusmeetodite abil;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

3) inimese ravimite suhtes, mis sisaldavad geneetiliselt muundatud organisme või koosnevad neist ning mille kasutamist reguleerivad teised õigusaktid;

4) geneetiliselt muundatud organismide, kaasa arvatud mikroorganismide kasutamisel suletud tingimustes;

5) geneetiliselt muundatud organismide vedude suhtes, mis toimuvad raudteel, maanteel, siseveekogul, merel või õhus;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

6) geneetiliselt muundatud põllukultuuri toimetamisel ühest riigist ümber laadimata läbi Eesti teise riiki;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

7) Euroopa Liidu turule lubatud geneetiliselt muundatud põllukultuuri nõuetekohaselt pakendatud seemne või paljundusmaterjali veol.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 4 nimetatud juhul kohaldatakse käesoleva seaduse § 5 lõike 2 punkte 3–5.

(5) [Kehtetu - RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(6) Käesolevas seaduses sätestatud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Mõisted

(1) Organism on käesoleva seaduse tähenduses igasugune paljunemiseks või pärilikkustegurite ülekandmiseks võimeline iseseisev bioloogiline olemisvorm.

(2) Geneetiliselt muundatud organism on organism, mille pärilikkustegureid on muudetud viisil, mis ei ole looduslikul teel võimalik.

(3) [Kehtetu - RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(4) Toode on käesoleva seaduse tähenduses geneetiliselt muundatud organisme sisaldav või neist koosnev saadus.

(5) Õnnetusjuhtum on käesoleva seaduse tähenduses geneetiliselt muundatud organismide märkimisväärses ulatuses ja ettekatsetsemata keskkonda pääsemine, mis võib olla ohtlik inimese tervisele või keskkonnale.

(6) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemine (edaspidi *käitlemine*) on käesoleva seaduse tähenduses Euroopa Liidu turustamisloa alusel geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamine, vedu või ladustamine.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(7) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitleja (edaspidi *käitleja*) on füüsilisest isikust ettevõtja või juriidiline isik, kes käesoleva seaduse tähenduses kasvatab, veab või ladustab Euroopa Liidus turustamisloa alusel kasvatamiseks lubatud geneetiliselt muundatud põllukultuure.

[RT I, 15.03.2019, 7 - jõust. 16.03.2019]

§ 3. Geneetiline muundamine

(1) Geneetiline muundamine leiab aset, kui kasutatakse vähemalt ühte järgmistest meetoditest:

1) rekombinantse nukleiinhappe tehnoloogiat, millega väljaspool organismi tekitatakse geneetilise materjali muundatud kombinatsioone, mis viiakse peremeesorganismi, kus neid looduslikult ei esine, kuid nad on võimalised jätkuvalt replitseeruma;

2) väljaspool organismi valmistatud päriliku materjali organismi viimist;

3) kahe või enama raku ühinemisega muundatud geneetilise materjaliga elusrakkude saamist viisil, mis looduses ei esine.

(2) Geneetiliseks muundamiseks ei loeta:

1) viljastamist väljaspool vanemorganismi;

2) konjugatsiooni, transduktsiooni, transformatsiooni või mõnda muud looduslikku protsessi;

3) indutseeritud polüploidisust.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatu kehtib tingimusel, et ei kasutata rekombinantse DNA molekule või geneetiliselt muundatud organismi käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses.

§ 4. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine ning geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine on geneetiliselt muundatud organismide või nende kombinatsiooni suletud ruumist väljaviimine või hoidmine muul eesmärgil kui turustamine tema kontrollimatut levikut vältivate abinõude rakendamiseta.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud abinõu on füüsiline tõke või füüsiline tõke kombineeritud keemilise või bioloogilise tõkkega, mis välistab geneetiliselt muundatud organismi kokkupuute teiste organismidega või keskkonda pääsemise.

(3) Geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine on sellise organismi või toote kolmandale isikule tasu eest või tasuta kättesaadavaks tegemine.

(4) Turustamiseks ei loeta:

1) geneetiliselt muundatud mikroorganismide, kaasa arvatud kultuurikogude kättesaadavaks tegemist toimingutes, mida reguleeritakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/41/EÜ geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamise kohta (ELT L 125, 21.05.2009, lk 75–97);

[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]

2) käesoleva lõike punktis 1 nimetatud geneetiliselt muundatud mikroorganismide kättesaadavaks tegemist ainult sellisteks toiminguteks, mille korral kasutatakse asjakohaseid rangeid isoleerimismeetmeid elanikkonna ja keskkonnaga kokkupuudete piiramiseks ja kaitstuse kõrge taseme tekitamiseks;

3) geneetiliselt muundatud organismide kättesaadavaks tegemist, et neid kasutada ainult sellisel tahtlikul keskkonda viimisel, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1–39) B-osas esitatud nõuetele.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 5. Geenitehnoloogiakomisjon

- (1) Geenitehnoloogiakomisjon moodustatakse Kliimaministeeriumi valitsemisalas ja tal on nõuandev funktsioon.
- (2) Geenitehnoloogiakomisjoni ülesanne on:
- 1) nõustada valitsusasutusi geenitehnoloogia ja geneetiliselt muundatud organismi või toote keskkonnaohtlikkuse küsimustes;
 - 2) nõustada geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise loa ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamisloa taotlejaid;
 - 3) vaadata läbi geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise taotlused ning geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamise taotlused;
 - 4) anda hinnang taotluses nimetatud geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisele, geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamisele või suletud keskkonnas kasutamisele;
 - 5) nõustada Tööinspektsiooni geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamisega seotud küsimustes;
 - 6) nõustada Põllumajandus- ja Toiduametit geneetiliselt muundatud loomaga loomkatse läbiviimise küsimustes.
- [RT I, 16.12.2022, 2 - jõust. 01.01.2023]
- (3) Geenitehnoloogiakomisjoni koosseisu kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega, arvestades, et geenitehnoloogiakomisjoni moodustavad asjakohast akadeemilist kraadi omavad liikmed, kes esindavad mitmeid asjaomaseid teadussuundi. Geenitehnoloogiakomisjoni põhimääruse kinnitab Vabariigi Valitsus määrusega. Geenitehnoloogiakomisjoni põhimääruses määratakse komisjoni õigused, kohustused, töökord, otsuste tegemise kord, asjaajamise kord ja tasustamise kord.
- [RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]
- (4) Geenitehnoloogiakomisjoni koosseisu arvatakse:
- 1) kaks liiget valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul;
- [RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud sõna „keskkonnaministri“ sõnadega „valdkonna eest vastutava ministri“.]
- 2) üks liige valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul;
- [RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud sõna „majandus- ja kommunikatsiooniministri“ sõnadega „valdkonna eest vastutava ministri“.]
- 3) neli liiget valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul. Nendest üks peab esindama põllukultuuride kasvatajaid ja üks põllukultuuride töötajaid;
- [RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud sõna „põllumajandusministri“ sõnadega „valdkonna eest vastutava ministri“.]
- 4) üks liige valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul;
- [RT I, 29.06.2014, 109 - jõust. 01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107³ lõike 4 alusel asendatud sõna „sotsiaalministri“ sõnadega „valdkonna eest vastutava ministri“.]
- 5) kaks liiget Tartu Ülikooli rektori ettepanekul;
 - 6) üks liige Eesti Maaülikooli rektori ettepanekul;
- [RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]
- 7) üks liige Tallinna Tehnikaülikooli rektori ettepanekul;
 - 8) kolm liiget Teaduste Akadeemia presidendi ettepanekul;
 - 9) kaks liiget keskkonnaorganisatsioonide ettepanekul.
- [RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

2. peatükk

GENEETILISELT MUUNDATUD ORGANISMI KESKKONDA VIIMINE MUUL EESMÄRGIL KUI TURUSTAMINE

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

§ 6. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine

- (1) Geneetiliselt muundatud organismi tohib muul kui turustamise eesmärgil keskkonda viia valdkonna eest vastutava ministri kirjaliku loa (edaspidi *luba*) alusel. Loas sisalduvate andmete täpsustatud loetelu ja loa vormi kehtestab käesoleva seaduse § 12 lõikes 5 sätestatust lähtudes valdkonna eest vastutav minister määrusega.
- [RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]
- (2) Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viia sooviv isik esitab loa saamise taotluse Kliimaministeeriumile.
- [RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]
- (3) [Kehtetu - RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]
- (4) Luba on vaja, kui sellist organismi või toodet kavatakse keskkonda viia erineval eesmärgil, kui Euroopa Liidu liikmesriigis antud turustamisloas on märgitud.

§ 7. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise taotlus

- (1) Taotlus peab sisaldama:
- [RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]
- 1) taotluse esitaja nime, tema isiku- või registrikoodi, aadressi ja kontaktandmeid;
 - 2) nende isikute nimesid ja väljaõpet, kes hakkavad tegelema geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisega;
 - 3) keskkonda viidava geneetiliselt muundatud organismi nimetust ja iseloomustust;
 - 4) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise eesmärgi;
 - 5) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise kohta valla või linna täpsusega;
 - 6) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise viisi ja teda vastuvõtva keskkonna iseloomustust;
 - 7) geneetiliselt muundatud organismi ja teda vastuvõtva keskkonna oletatava vastastikuse mõju iseloomustust;
 - 8) keskkonnaseire kava;

- 9) jäätmekäitluse iseloomustust;
- 10) õnnetusjuhtumi korral rakendatava tegevusplaani ning kahjustuste likvideerimise meetodite ja abinõude kirjeldust;
- 11) inimese tervisele ja keskkonnale avaldatava võimaliku mõju iseloomustust.
- 12) riigilõivu tasumise kuupäeva.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(1¹) Taotlus esitatakse kooskõlas standardandmevormingutega, kui need on Euroopa Liidu õiguse kohaselt kehtestatud.
[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]

(2) Taotlusele lisatakse taotluse lühikokkuvõtte vastavalt EL Nõukogu otsusele 2002/813/EÜ, millega vastavalt Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiivile 2001/18/EÜ kehtestatakse geneetiliselt muundatud organismide muul kui turuleviimise eesmärgil tahtliku keskkonda viimisega seotud teabe koondvorm (ELT L 280, 18.10.2002, lk 62–83).

(3) Taotlusele lisatakse geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise riskianalüüs, milles hinnatakse geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise võimalikke negatiivseid tagajärgi. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise riskianalüüs peab käsitlema otsest, kaudset, vahetut, hilist, kumulatiivset ja pikaajalist mõju inimese tervisele ja keskkonnale ning sisaldama riski vähendamise kava.

(4) Taotluses esitatavate andmete täpsustatud loetelu, taotluse vormi, riskianalüüsi tegemise korra ja riskianalüüsis esitatavate andmete loetelu kehtestab käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud nõuetest lähtudes valdkonna eest vastutav minister määrusega.

[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]

(5) Valdkonna eest vastutava ministri eelneval nõusolekul tohib ühes taotluses esitada andmeid:

- 1) samas kohas keskkonda viimiseks määratud geneetiliselt muundatud organismide või nende kombinatsiooni kohta;
- 2) eri kohtades, kuid samal eesmärgil ja piiratud aja jooksul keskkonda viimiseks määratud geneetiliselt muundatud organismide või nende kombinatsiooni kohta.

(6) Kui taotluse esitaja on taotluses nimetatud geneetiliselt muundatud organismid või nende kombinatsiooni juba varem antud loa alusel keskkonda viinud, lisab ta taotlusele andmed keskkonda viimise tulemuste ja keskkonnale tekitatud mõju kohta.

(7) Teise isiku varem esitatud taotluse andmeid geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja selle tulemuste kohta tohib taotluses kasutada selle isiku kirjalikul nõusolekul.

§ 8. Täiendav teavitamine

(1) Varem sama uurimuse osana esitatud sama geneetiliselt muundatud organismi või organismide kombinatsiooni järgmisel keskkonda viimisel esitatakse uus taotlus, milles võib viidata eelmises taotluses esitatud andmetele ja keskkonda viimise tulemustele.

(2) Loa taotleja või loa omaja on kohustatud viivitamata teavitama kirjalikult Kliimaministeeriumi, kui:

- 1) ta kavatseb geneetiliselt muundatud organismi või organismide kombinatsiooni viia keskkonda taotluses märgitust erineval viisil;
- 2) taotluse läbivaatamise ajal on teatavaks saanud geneetiliselt muundatud organismi või organismide kombinatsiooni keskkonda viimise võimaliku ohtlikkuse uued andmed;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

3) pärast loa saamist on teatavaks saanud geneetiliselt muundatud organismi või organismide kombinatsiooni keskkonda viimise võimaliku ohtlikkuse uued andmed.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(3) Valdkonna eest vastutav minister arvestab loa andmisel käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud teabega.

(4) Kliimaministeerium avalikustab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud teabe vähemalt ühes üleriigilise levikuga ajalehes. Kliimaministeeriumile esitatava ja avalikustatava teabe sisule esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asjaolude ilmnemisel peab loa taotleja või loa omaja:

- 1) üle vaatama taotluses nimetatud meetmed ja vajaduse korral neid korrigeerima;
- 2) võtma kasutusele inimese tervise või keskkonna kaitseks vajalikud abinõud.

§ 9. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise taotluse läbivaatamine

(1) Kliimaministeerium kontrollib taotluse vastavust käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele ja edastab nõuetekohase taotluse geenitehnoloogiakomisjonile, teavitades sellest taotlejat kirjalikult. Kliimaministeerium edastab taotluse kokkuvõtte Euroopa Komisjonile, järgides EL Nõukogu otsuse 2002/813/EÜ nõudeid.

(2) Taotluse läbivaatamisel geenitehnoloogiakomisjon:

- 1) hindab geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisega seotud võimalikke ebasoodsaid mõjusid inimese tervisele ja keskkonnale, mis võivad ilmneda otseselt või kaudselt, sealhulgas geenide ülekandumisel geneetiliselt muundatud organismidelt teistele organismidele, ja nende mõjude tekkimise tõenäosust;
- 2) nõuab vajaduse korral teavet valitsus-, riigi- või teadusasutustelt;
- 3) teeb või tellib vajaduse korral katseid või analüüse taotluses esitatud andmete kontrollimiseks;
- 4) nõuab vajadusel korral taotluse esitajalt täiendava asjakohase teabe esitamist, põhjendades seda nõuet.

(3) Andmete kontrollimiseks tehtavate katsete või vaatluste põhjendatud kulud kannab taotluse esitaja enne katsete või vaatluste tegemist. Katsete või vaatluste kulud kannab taotluse esitaja ka siis, kui luba ei anta käesoleva seaduse § 12 lõikes 4 nimetatud põhjusel.

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

§ 10. Taotluse ja loa avalikustamine

(1) Kliimaministeerium teatab loa andmise menetluse alustamisest ja loa andmisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja vähemalt ühes üleriigilise levikuga ajalehes seitsme päeva jooksul taotluse saamisest või loa andmisest arvates loa taotleja kulul.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(2) Teade peab sisaldama vähemalt:

- 1) loa taotleja nime, juriidilise isiku puhul tema registrikoodi ja aadressi ning kontaktandmeid;
- 2) taotluse või loa sisu kokkuvõtet;
- 3) geneetiliselt muundatud organismi nimetust ja keskkonda viimise kohta valla või linna täpsusega;
- 4) kohta, kus on võimalik tutvuda taotluse sisuga;
- 5) tähtaega, mille kestel on võimalik avaldada arvamust või teha ettepanekuid geneetiliselt muundatud organismi kavandatava keskkonda viimise kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 nimetatud tähtaeg ei tohi olla lühem kui 30 päeva ega pikem kui 60 päeva.

(4) Valdkonna eest vastutav minister vastab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 5 nimetatud ettepanekule kirjalikult selle saamisest arvates kahe nädala jooksul, teatades põhjendatult, kas ettepanek on arvesse võetud või mitte.

§ 11. Geenitehnoloogiakomisjoni järeldus ja ettepanek

(1) Geenitehnoloogiakomisjon teeb 60 päeva jooksul pärast geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise taotluse saamist ühe järgmistest kirjalikest järeldustest:

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

1) geneetiliselt muundatud organismi kavandatav keskkonda viimine on kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega, ohutu inimese tervisele ja keskkonnale ega mõjuta negatiivselt ökosüsteemi arengut;

2) geneetiliselt muundatud organismi kavandatava keskkonda viimise ohutus inimese tervisele või keskkonnale ei ole piisavalt tõendatud ning see võib negatiivselt mõjutada ökosüsteemi arengut;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

3) geneetiliselt muundatud organismi kavandatav keskkonda viimine on kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega ning ohutu inimese tervisele ja keskkonnale, kui täidetakse järelduses seatud täiendavaid tingimusi.

(2) Geenitehnoloogiakomisjon teeb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja jooksul valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku:

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

1) anda luba, kui geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine on kooskõlas käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetega ning ohutu inimese tervisele ja keskkonnale;

2) keelduda loa andmisest, kui geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega või keskkonda viimise ohutus inimese tervisele või keskkonnale ei ole piisavalt tõendatud;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

3) anda luba ja seada sellega võimalikku ohtu välistavad täiendavad tingimused, kui taotlus on kooskõlas õigusaktide nõuetega.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(3) Geenitehnoloogiakomisjon esitab valdkonna eest vastutavale ministrile täiendavate tingimuste seadmise ettepaneku koos põhjendustega.

§ 12. Loa andmine, muutmise, kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(1) Loa andmisele ja muutmisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse avatud menetluse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi. Loa kehtivuse peatamisele ja kehtetuks tunnistamisele avatud menetluse sätteid ei kohaldata.

(2) Valdkonna eest vastutav minister annab pärast geenitehnoloogiakomisjoni järelduse saamist, kuid mitte hiljem kui 90 päeva jooksul nõuetekohase taotluse esitamisest arvates loa või teatab taotluse esitajale loa andmisest keeldumisest, põhjendades seda kirjalikult. Loa maksimaalne võimalik kehtivusaeg on kümme aastat.

(3) Valdkonna eest vastutav minister ei anna luba, kui:

1) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisel ei ole ohutus inimese tervisele ja keskkonnale piisavalt tõendatud või ei ole tagatud kõigi kohaste meetmete võtmine keskkonnariski vähendamiseks võimalikult suurel määral;

2) taotluses on esitatud valeandmeid;

3) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega.

(4) Loale kantakse:

1) keskkonda viidava geneetiliselt muundatud organismi nimetus ja põhilised omadused ning keskkonda viimise eesmärk;

2) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viija nimi, tema registri- või isikukood, aadress ja kontaktandmed;

3) geneetiliselt muundatud organismi ohutuks keskkonda viimiseks minimaalselt vajalikud tingimused ja kõik kohased meetmed keskkonnariski vähendamiseks võimalikult suurel määral, sealhulgas käitlemise ja ladustamise nõuded;

4) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise koht;

5) keskkonnaseire ulatus ja nõuded ning keskkonnaseire tulemuste aruannete esitamise tähtajad;

6) loa kehtivusaeg.

(5) Geneetiliselt muundatud organismi tohib keskkonda viia ainult loas seatud tingimustel. Loa alusel ei saa geneetiliselt muundatud organismi turustada.

(6) Valdkonna eest vastutav minister peatab ajutiselt loa kehtivuse, kui pärast loa andmist on teatavaks saanud geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisega seotud võimalikud ohud.

(7) Loa kehtivuse ajutise peatamise ajal võib valdkonna eest vastutav minister geenitehnoloogiakomisjoni ettepanekul ja loa omaja kulul tehtud riskianalüüsi põhjal muuta loa tingimusi või tunnistada loa kehtetuks.

(8) Valdkonna eest vastutav minister tunnistab loa kehtetuks, kui:

1) loa taotluses on esitatud valeandmeid;

2) loa omaja ei täida loas seatud tingimusi;

3) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisel ei ole ohutust keskkonnale ja inimese tervisele piisavalt tõendatud või ei ole

tagatud kõigi kohaste meetmete võtmine keskkonnamisriku vähendamiseks võimalikult suurel määral;

4) geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega.
[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

§ 13. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise lihtsustatud kord

Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine lihtsustatud korras toimub vastavalt Euroopa Komisjoni otsusele 1994/730/EÜ, millega kehtestatakse geneetiliselt muundatud taimede tahtliku keskkonda viimise lihtsustatud kord (ELT L 292, 12.11.1994, lk 31–34).

§ 14. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise tulemustest teavitamine

(1) Pärast geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimist esitab loa omaja Kliimaministeeriumile selle organismi keskkonnas toimimise keskkonnaseire aruande vastavalt Euroopa Komisjoni otsusele 2003/701/EÜ, millega kehtestatakse geneetiliselt muundatud kõrgemate taimede muul kui turustamise eesmärgil keskkonda viimise tulemuste esitamise vorm (ELT L 254, 08.10.2003, lk 21–28).

(2) Muude geneetiliselt muundatud organismide kui geneetiliselt muundatud kõrgemad taimed keskkonnaseire aruande sisu nõuded ja keskkonnaseire tulemustest teavitamise korra kehtestab vajaduse korral valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 15. Loa kehtivuse pikendamine

(1) Loa omaja peab esitama Kliimaministeeriumile taotluse loa kehtivuse pikendamiseks vähemalt üheksa kuud enne loa kehtivuse lõppemist.

(2) Loa kehtivuse pikendamiseks esitatakse kirjalik taotlus ning sellele lisatakse järgmised dokumendid ja andmed:

1) kehtiva loa ära kiri;

2) keskkonnaseire aruanne;

3) olemasolu korral uued andmed võimaliku ohu kohta, mida geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimine võib põhjustada inimese tervisele või keskkonnale;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

4) vajaduse korral ettepanek muuta või täiendada loa tingimusi.

(3) Loa kehtivuse pikendamise taotluse läbivaatamisele, avalikustamisele ja loa pikendamisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 9–12 sätestatud ja § 6 lõike 1 alusel kehtestatud õigusakti nõudeid.

(4) Loa kehtivuse pikendamise menetlemise ajal võib loa omaja selle alusel jätkata geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimist kuni pikendamise kohta lõpliku otsuse tegemiseni.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

3. peatükk

GENEETILISELT MUUNDATUD ORGANISMI JA TOOTE TURUSTAMINE

§ 16. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi või toodet tohib turustada valdkonna eest vastutava ministri kirjaliku loa (edaspidi *turustamisloa*) alusel. Turustamisloas sisalduvate andmete täpsustatud loetelu ja turustamisloa vormi kehtestab käesoleva seaduse § 22 lõikes 5 sätestatud lähtudes valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(2) Geneetiliselt muundatud organismi või toodet turustada sooviv isik esitab turustamisloa saamise taotluse Kliimaministeeriumile.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(3) Euroopa Liidu liikmesriigis antud turustamisloa alusel turustatud geneetiliselt muundatud organismi või toote Eesti Vabariigis turustamiseks turustamisloa ei ole vaja.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(4) Turustamisloa on vaja, kui geneetiliselt muundatud organismi või toodet kavatakse turustada erineval eesmärgil, kui Euroopa Liidu liikmesriigis antud turustamisloas on märgitud.

§ 17. Turustamisloa taotlus

(1) Taotlus peab sisaldama:

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

1) tootja või importija ja turustaja nime, tema isiku- või registrikoodi, aadressi ja kontaktandmeid;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

2) toote turustamise eesmärki;

3) vajaduse korral toote turustamise geograafilist piirkonda;

4) toote nimetust ja tootes sisalduva geneetiliselt muundatud organismi nimetust ja iseloomustust;

5) toote kirjeldust ja kasutamistingimusi;

6) tootele sobiva keskkonna kirjeldust;

7) tootes sisalduva geneetiliselt muundatud organismi ja teda vastuvõtva keskkonna oletatava vastastikuse mõju iseloomustust;

8) toote kasutusvaldkonna nimetust ja kavandatud kasutusviisi kirjeldust;

9) toote säilitamise ja ladustamise tingimusi;

10) toote väärtarvituse korral kasutatavate abinõude loetelu;

11) tootega tehtud uuringute ja keskkonda viimise katsete tulemuste, sealhulgas inimese tervisele ja keskkonnale avaldatava mõju kirjeldust;

12) toote pakendamise ja märgistamise kavandit, sealhulgas vajaduse korral geneetiliselt muundatud organismi või toote keskkonda sattumist vältiva pakendamisviisi tutvustust;

13) toodangu või toote impordi mahu prognoosi;

14) toote veo viiside ja tingimuste kirjeldust;

15) keskkonnaseire kava, mis on koostatud, arvestades EL Nõukogu otsuse 2002/811/EÜ nõudeid, millega kehtestatakse Euroopa

Parlamendi ja EL Nõukogu geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise direktiiv 2001/18/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks EL Nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ lisa VII täiendavad juhised (ELT L 280, 18.10.2002, lk 27–36);

16) vajaduse korral jäätmekäitluse iseloomustust;

17) õnnetusjuhtumi korral rakendatava tegevusplaani ning kahjustuste likvideerimise meetodite ja abinõude iseloomustust;

18) [kehtetu - RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

19) taotluse lühikokkuvõtet vastavalt EL Nõukogu otsusele 2002/812/EÜ, millega vastavalt Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu direktiivile 2001/18/EÜ kehtestatakse geneetiliselt muundatud organismide toodetena või toodete koostises turuleviimisega seotud teabe koondvorm (ELT L 280, 18.10.2002, lk 37–61);

20) riigilõivu tasumise kuupäeva.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(1¹) Taotlus esitatakse kooskõlas standardandmevormingutega, kui need on Euroopa Liidu õiguse kohaselt kehtestatud.

[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]

(2) Taotlusele lisatakse geneetiliselt muundatud organismi või toote riskianalüüs vastavalt käesoleva seaduse § 7 lõikes 3 sätestatule.

(3) Taotluses esitatavate andmete täpsustatud loetelu, taotluse vormi, riskianalüüsi tegemise korra ja riskianalüüsis esitatavate andmete loetelu kehtestab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuetest lähtudes valdkonna eest vastutav minister määrusega.

[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]

(4) Kui geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise ohutus inimese tervisele ja keskkonnale on teaduslike andmete või geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise tulemuste põhjal tõendatud, ei pea geenitehnoloogiakomisjoni nõusolekul käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud andmeid esitama.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(5) Kui taotluse esitaja on taotluses nimetatud geneetiliselt muundatud organismi või toote juba varem antud turustamisloa alusel turustanud või geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viinud, lisab ta taotlusele geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise tulemused ja keskkonnale avaldatud mõju andmed turustamise kohast sõltumata.

(6) Teise isiku varem esitatud taotluse andmeid geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise tulemuste kohta tohib taotluses kasutada selle isiku kirjalikul nõusolekul.

(7) Iga uue toote kohta, mis sisaldab sama geneetiliselt muundatud organismi ja on määratud eri viisil kasutamiseks, esitatakse eraldi taotlus.

§ 18. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamise taotluse läbivaatamine

(1) Kliimaministeerium edastab taotluse pärast selle nõuetekohasuse kindlakstegemist geenitehnoloogiakomisjonile ja teavitab sellest taotlejat kirjalikult. Kliimaministeerium edastab taotluse kokkuvõtte Euroopa Komisjonile.

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

(2) [Kehtetu - RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(3) Taotluse läbivaatamisel geenitehnoloogiakomisjon:

1) [kehtetu - RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

2) hindab toote ohutuse tagamiseks kavandatud abinõusid;

3) hindab võimalikke kahjulikke mõjusid inimese tervisele ja keskkonnale, mis võivad ilmned otseselt või kaudselt geenide ülekandmisel geneetiliselt muundatud organismidelt teistele organismidele;

4) nõuab vajaduse korral teavet valitsus-, riigi- või teadusasutustelt;

5) teeb või tellib vajaduse korral katseid või analüüse taotluses esitatud andmete kontrollimiseks.

(4) Taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu enne taotluse esitamist riigilõivuseaduses sätestatud määra järgi. Andmete kontrollimiseks tehtavate katsete või vaatluste põhjendatud kulud kannab taotluse esitaja enne katsete ja vaatluste tegemist. Katsete või vaatluste kulud kannab taotluse esitaja ka siis, kui turustamisloa ei anta käesoleva seaduse § 22 lõikes 4 nimetatud põhjustel.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(5) [Kehtetu - RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 19. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamise taotluse ja turustamisloa avalikustamine

Geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise taotluse ja turustamisloa avalikustamisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 10 sätestatut.

§ 20. Geenitehnoloogiakomisjoni järeldus ja ettepanek

(1) Geenitehnoloogiakomisjon teeb ühe kirjaliku järelduse pärast geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamisloa taotluse saamist vastavalt käesoleva seaduse § 11 lõikes 1 sätestatule.

(2) Geenitehnoloogiakomisjon teeb valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku vastavalt käesoleva seaduse § 11 lõikes 2 sätestatule.

(3) Geenitehnoloogiakomisjonil on õigus taotluse esitajalt nõuda täpsustavaid andmeid geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise kohta. Seda nõuet tuleb põhjendada.

(4) Geenitehnoloogiakomisjon esitab täiendavate tingimuste seadmise ettepaneku valdkonna eest vastutavale ministrile koos põhjendustega.

(5) Geenitehnoloogiakomisjonil on õigus vajaduse korral anda hinnang Euroopa Liidu liikmesriigis esitatud turustamisloa taotluse kohta või põhjendatult nõuda taotluse kohta täiendavat teavet.

§ 21. Hindamisaruanne

(1) Valdkonna eest vastutav minister koostab pärast geenitehnoloogiakomisjoni ettepaneku saamist, kuid mitte hiljem kui 90 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates kirjaliku hindamisaruande, milles teeb esialgse otsuse turustamisloa andmise või andmisest keeldumise kohta. Hindamisaruandes tehtud esialgse otsuse alusel ei teki turustamisloa taotlejal õiguspärast ootust loa saamiseks.

(2) Kui hindamisaruandes tehakse esialgne otsus anda taotlejale turustamisloa, edastab Kliiminister hindamisaruande viivitamata taotlejale ja Euroopa Komisjonile. Hindamisaruandele esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(3) Kui hindamisaruandes tehakse esialgne otsus taotlejale turustamisloa andmisest keelduda, edastab Kliiminister hindamisaruande Euroopa Komisjonile mitte varem kui 15 päeva pärast hindamisaruande saatmist taotlejale ning mitte hiljem kui 105 päeva pärast nõuetekohase taotluse kättesaamist.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 22. Turustamisloa andmine

(1) Turustamisloa andmisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse avatud menetluse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

(2) Valdkonna eest vastutav minister annab turustamisloa geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamiseks või keeldub turustamisloa andmisest ja teavitab sellest taotlejat pärast hindamisaruande Euroopa Liidu võrdlusmenetlust. Hindamisaruande võrdlusmenetluse käigus kogub Euroopa Komisjon 60 päeva jooksul hindamisaruande esitamisest arvates liikmesriikide ning avalikkuse märkused ja põhjendatud vastuväited, mille alusel otsustab valdkonna eest vastutav minister 105 päeva jooksul hindamisaruande Euroopa Komisjonile esitamisest arvates turustamisloa andmise või sellest keeldumise. Turustamisloa andmise tähtaja arvestamine peatub ajaks, kui valdkonna eest vastutav minister on andnud taotlejale tähtaja täiendava teabe esitamiseks.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(3) Turustamisloa maksimaalne kehtivusaeg on kümme aastat. Valdkonna eest vastutav minister teavitab loa andmisest liikmesriiki ja Euroopa Komisjoni 30 päeva jooksul.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(4) Valdkonna eest vastutav minister ei anna turustamisloa, kui:

1) geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine on ohtlik inimese tervisele või keskkonnale;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

2) taotluses on esitatud valeandmeid;

3) geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega.

(5) Turustamisloale kantakse:

1) toote ja selles sisalduva geneetiliselt muundatud organismi nimetus, põhilised omadused, identiteet ja ainuomane kood;

2) tingimused, mis tagavad toote ohutu kasutamise, sealhulgas käitlemise ja ladustamise;

3) loa omaniku nimi, isiku- või registrikoodid, aadressid ja kontaktandmed;

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

4) keskkonnakaitse eritingimused;

5) turustamisloa kehtivuse tähtaeg;

6) kontrollproovide andmise kohustus geenitehnoloogiakomisjoni nõudmise korral;

7) keskkonnaseire kava, arvestades EL Nõukogu otsust 2002/811/EÜ;

8) toote märgistamise nõuded.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(6) Turustamisloa annab õiguse viia loale kantud geneetiliselt muundatud organismi või toodet keskkonda.

§ 23. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamisest teavitamine

(1) Pärast geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamist esitab loa omaja Kliiminister geneetiliselt muundatud organismi või toote keskkonnaseire aruande, mille sisu nõuded ja esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(2) Kui enne või pärast turustamisloa saamist on taotluse esitaja saanud uusi andmeid ohu kohta, mida geneetiliselt muundatud organism või toode võib tekitada inimese tervisele või keskkonnale, peab ta viivitamata sellest teavitama Kliiministeri ning võtma tarvitusele vajalikud tervise- ja keskkonnakaitsemeetmed. Kliiminister avalikustab viivitamata teabe vähemalt ühes üleriigilise levikuga ajalehes ja Kliiministeri veebilehel. Kliiministerile esitatava ja avalikustatava teabe sisule esitatavad nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]

§ 24. Toote pakendamine ja märgistamine

(1) Toodet tohib turustada pakendatult ja märgistatult. Märgistus peab olema visuaalselt hästi nähtav ja selgelt arusaadav. Toote turustamisel peavad tootega kaasas olema saatedokumendid, milles märgitakse geneetiliselt muundatud organismi ainuomane kood.

(2) Toote pakendil olev märgistus peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:

1) toote kaubanime;

2) teksti „Toode sisaldab geneetiliselt muundatud organisme”;

3) tootes oleva geneetiliselt muundatud organismi nimetust;

4) toote turustamise eest vastutava isiku nime ja aadressi;

5) viidet täiendava teabe saamise võimaluste kohta.

(3) [Kehtetu - RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(4) Toodetele, mille korral ei saa välistada Euroopa Liidus heakskiidetud geneetiliselt muundatud organismide juhuslikke või tehniliselt vältimatuid jälgi, võib kehtestada alammäära, millest väiksemate väärtuste korral kõnealuseid tooteid ei märgistata. Euroopa Komisjon määrab alammäärad, võttes arvesse nõukogu otsuses 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23–26), sätestatud.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 25. Turustamisloa muutmine ja selle kehtetuks tunnistamine

(1) Valdkonna eest vastutav minister muudab turustamisloa tingimusi või tunnistab turustamisloa kehtetuks geenitehnoloogiakomisjoni ettepanekul ja turustamisloa omaja kulul tehtud riskianalüüsi põhjal, kui uute teaduslike andmete põhjal on alust arvata, et geneetiliselt muundatud organism või toode ohustab inimese tervist või keskkonda.

(1¹) Valdkonna eest vastutav minister teavitab liikmesriike ja Euroopa Komisjoni käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tegevusest, sealhulgas teabe teatavaks saamisest, mis võib tingida turustamisloa muutmise või kehtetuks tunnistamise.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

(2) Valdkonna eest vastutav minister tunnistab turustamisloa kehtetuks, kui:

- 1) turustamisloa taotluses on esitatud valeandmeid;
- 2) turustamisloa omaja ei täida turustamisloas seatud tingimusi;
- 3) geneetiliselt muundatud organism või toode on ohtlik inimese tervisele või keskkonnale;
- 4) geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega.

(3) Turustamisloa muutmisele kohaldatakse avatud menetluse sätteid analoogselt turustamisloa andmisega. Turustamisloa kehtetuks tunnistamisele avatud menetluse sätteid ei kohaldata.

[RT I, 08.07.2014, 3 - jõust. 01.08.2014]

§ 26. Turustamisloa kehtivuse pikendamine

Turustamisloa kehtivuse pikendamise taotluse läbivaatamisele ja avalikustamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 15 lõigetes 1, 2 ja 4 ning §-des 18–22 sätestatud ja § 16 lõike 1 alusel kehtestatud õigusakti nõudeid.

§ 27. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote turustamise lihtsustatud kord

Kui geenitehnoloogiakomisjon leiab, et geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamine on olnud inimese tervisele ja keskkonnale ohutu vähemalt viis aastat, võib geenitehnoloogiakomisjon teha valdkonna eest vastutavale ministrile ettepaneku taotleda Euroopa Komisjonilt sellise geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise lihtsustatud korra kohaldamist.

§ 28. Geneetiliselt muundatud toit ja sööt

Toiduks või söödaks kasutatavate geneetiliselt muundatud organismide, geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva toidu või sööda turustamisele kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja EL Nõukogu määrust 1829/2003/EÜ geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23).

3¹. peatükk

Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemine

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 28¹. Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemine

(1) Käitleja käitleb geneetiliselt muundatud põllukultuuri vajaliku hoolsusega, et vältida selle geneetilist segunemist geneetiliselt muundamata põllukultuuriga ja selle tagajärjel võimaliku kahju tekkimist.

(2) [Kehtetu - RT I, 15.03.2019, 7 - jõust. 16.03.2019]

(3) Enne käitlemise alustamist määrab käitleja oma ettevõttes nõuetekohase käitlemise eest vastutava isiku.

[RT I, 15.03.2019, 7 - jõust. 16.03.2019]

(4) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemisel järgitakse:

- 1) kasvatusvahemaa nõuet;
- 2) kasvatamise ajavahemiku nõuet;
- 3) veonõudeid;
- 4) ladustamise nõudeid;
- 5) nõuet eemaldada järelkultuuri põllult eelkultuurina kasvatatud geneetiliselt muundatud põllukultuurist tärganud taimed liigiti ettenähtud kasvatamise ajavahemiku jooksul enne, kui nimetatud tärkamisjärgus isekülvanud taimed on hakanud tootma õietolmu, elujõulisi seemneid või muud paljundusmaterjali;
- 6) tootmisel kasutatavate seadmete ja tehnika puhastamise nõuet.

(5) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise täpsustatud nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määruks.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 28². Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise koolitus

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise eest vastutav isik ja geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemisega tegeleva ettevõtte töötaja peavad olema läbinud geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise koolituse ja neil peab olema koolituse läbimist tõendav tunnistus.

(2) Koolituse läbimist tõendav tunnistus kehtib viis aastat. Kui käitlemise eest vastutav isik ja geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemisega tegeleva ettevõtte töötaja osalevad tunnistuse kehtivusaja jooksul Põllumajandus- ja Toiduameti korraldatavatel

täiendkoolitustel, siis pikeneb koolituse läbimist tõendava tunnistuse kehtivusaeg kehtivusaja lõppedes sellele järgneva viie aasta võrra.
[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

(3) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise koolituse programmi, tunnistuse saamiseks esitatavad nõuded, tunnistuse andmise korra ning täiendkoolituse sageduse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.
[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 28³. Teatamiskohustus

[RT I, 15.03.2019, 7 - jõust. 16.03.2019]

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamiseks, ladustamiseks ja veoks esitab käitleja Põllumajandus- ja Toiduametile majandustegevusteate.

[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

(2) Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule märgib käitleja majandustegevusteates järgmised andmed:

- 1) käesoleva seaduse § 28² lõikes 1 nimetatud vastutava isiku ja ettevõtte töötaja nimi ja isikukood või selle puudumise korral sünniaeg;
- 2) vastutava isiku kontaktandmed.

(3) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatav isik esitab majandustegevusteates lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud andmetele järgmised andmed:

- 1) geneetiliselt muundatud põllukultuuri liik, sordinimi ja ainuomane kood;
- 2) põllumassiivi number, põllu asukoht põllumassiivis, põllu number ja koordinaadid;
- 3) kinnitus käesoleva seaduse § 28⁴ lõigetes 1 ja 5 kehtestatud teavitamiskohustuse täitmise kohta;
- 4) kinnitus käesoleva seaduse § 28⁴ lõikes 2 kehtestatud kokkuleppe saavutamise kohta.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud andmed kantakse taimekaitseseaduse § 30 lõike 1 alusel asutatud taimetervise registrisse.

[RT I, 15.03.2019, 7 - jõust. 16.03.2019]

§ 28⁴. Teavitamine

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatada sooviv isik teavitab kirjalikult vähemalt kolm kuud enne kasvatamise alustamist teavitusvahemaa piiresse jäävate põldude valdajaid geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamise kavatsusest. Teavitusvahemaa ulatus on kahekordne kasvatusvahemaa ulatus, mille piiresse jäävate põldude valdajaid käitleja teavitab geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamise kavatsusest.

(2) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatada sooviv isik, kelle põllu kasvatusvahemaa piiresse jääb teisi põlde, mille valdajad kavatsavad kasvatada kasvatusvahemaa piiresse jääval põllul samast liigist geneetiliselt muundamata põllukultuuri või muust taimeliigist põllukultuuri, mis on sellega ristumisvõimeline, võib alustada geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamist ainult nimetatud põldude valdajatega kirjaliku kokkuleppe saavutamise korral. Kasvatusvahemaa on käesoleva seaduse § 28¹ lõike 4 punktist 1 lähtuvalt kehtestatud vähim lubatud kaugus geneetiliselt muundatud põllukultuuri põllu servast tavapärasel või mahepõllumajanduslikul meetodil kasvatatava sama või muu taimeliigi, mis on sellega ristumisvõimeline, põlluni.

(3) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamisest teavitamiseks esitatava teatise sisu- ja vorminõuded, teavitusvahemaa ulatuse ning teatisele lisatavate dokumentide loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Isik, kellele kuuluval maal on kasvatatud geneetiliselt muundatud põllukultuuri, teavitab käesoleva seaduse § 28¹ lõike 4 punktis 2 sätestatud nõude kehtivuse ajal maa müügi, rentimise või muul viisil ülemineku korral nimetatud maa omandajat või valduse saajat enne omandamist või valduse üleminekut kirjalikult geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamisest. Eespool nimetatud nõude kehtivuse ajal on omandajal ja valdajal kohustus järgida § 28¹ lõike 4 punktis 5 kehtestatud nõuet.

(5) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatada sooviv isik teavitab kirjalikult geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise kavatsusest mesila omanikku, kes on avaldanud soovi, et teda teavitataks, kui mesila asub kuni kolme kilomeetri kaugusel põllust, kus geneetiliselt muundatud põllukultuure kavatakse kasvatada.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

4. peatükk GENEETILISELT MUUNDATUD ORGANISMI ANDMED

§ 29. Andmete säilitamine ja käsitlemine ärisaladusena

(1) Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise loa taotluses esitatud andmeid ja lube, välja arvatud käesoleva seaduse 3¹. peatükis nimetatud andmed, hoitakse keskkonnaotsuste infosüsteemis. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ala kohta hoitakse andmeid Eesti looduse infosüsteemis.

[RT I, 27.05.2022, 1 - jõust. 06.06.2022]

(2) Taotluse esitaja võib taotluses teha põhjendatud ettepaneku osa andmete käsitlemiseks ärisaladusena.

(3) Valdkonna eest vastutav minister otsustab, missuguseid andmeid hoitakse ärisaladusena, ning teavitab vastuvõetud otsusest taotluse esitajat. Andmed, mille valdkonna eest vastutav minister on ärisaladuseks tunnistanud, ei ole avalikud ka juhul, kui taotluse esitaja võtab taotluse tagasi.

(4) Valdkonna eest vastutav minister võib käsitada ärisaladusena:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 01.02.2002, lk 1–24), artikli 39 lõike 2 punktides a, b ja c nimetatud teavet;

2) teavet DNA järjestuse kohta, välja arvatud järjestused, mida kasutatakse geneetilise muundamise avastamiseks, tuvastamiseks ja kvantifitseerimiseks;

3) aretuskeeme ja -strateegiaid.

[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]

(4)¹) Sõltumata käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatust:

1) võib valdkonna eest vastutav minister avalikustada käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teabe, kui tuleb võtta kiireloomulisi meetmeid inimeste või loomade tervise või keskkonna kaitseks;

2) avalikustatakse teave, mis on osa asjaomaste teaduskomiteede arvamusest või hindamisaruannetest ja mis on seotud eeldatava mõjuga inimeste või loomade tervisele või keskkonnale ning mille korral kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklit 39c.

[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet säilitab koolituse läbimist tõendavate tunnistuste ja nende andmise aluseks olnud dokumentide andmeid taimetervise registris viis aastat tunnistuste kehtivuse lõppemise päevast arvates.

[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

(6) Käitleja peab käitlemise nõuete täitmise üle täpset arvestust. Käitlemisega ja sellest teavitamisega seotud dokumente säilitatakse vähemalt kümme aastat.

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 30. Teabevahetus ja konsulteerimine Euroopa Komisjoniga

Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega korra, mis reguleerib geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimisega ja geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamisega seonduva teabe vahetamist ja konsulteerimist Euroopa Komisjoniga.

5. peatükk RIIKLIK JÄRELEVALVE JA KAHJU HÜVITAMINE

[RT I, 13.03.2014, 4 - jõust. 01.07.2014]

§ 31. Riiklik järelevalve

[RT I, 13.03.2014, 4 - jõust. 01.07.2014]

(1) Riiklikku järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teostab Keskkonnaamet, välja arvatud valdkondades, milles järelevalvekohustus on pandud muudele korrakaitseorganitele.

[RT I, 10.07.2020, 2 - jõust. 01.01.2021]

(2) Geneetiliselt muundatud taimesortide kasutamise, põllu- ja aiakultuuride liikide geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva seemne ja paljundusmaterjali turustamisotstarbelise tootmise ja pakendamise, samuti nimetatud materjali turustamise, impordi ja ekspordi üle teostab järelevalvet Põllumajandus- ja Toiduamet taimede paljundamise ja sordikaitse seaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

(3) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldavate metsataimede või neist koosneva kultiveerimismaterjali turustamisotstarbelise tootmise ja pakendamise, samuti nimetatud materjali turustamise, impordi ja ekspordi üle teostab järelevalvet Keskkonnaamet taimede paljundamise ja sordikaitse seaduses sätestatud nõuete ja korra kohaselt, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

[RT I, 13.03.2014, 4 - jõust. 01.07.2014]

(4) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva taimekaitsevahendi üle teostab järelevalvet Põllumajandus- ja Toiduamet taimekaitse seaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

(5) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva väetise üle teostavad järelevalvet Põllumajandus- ja Toiduamet, Maksu- ja Tolliamet ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet väetiseseaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

(6) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva toidu üle teostab järelevalvet Põllumajandus- ja Toiduamet toiduseaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

(7) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva toidu osas teabe esitamise kohta kehtestatud nõuete täitmise ning esitatud teabe õigsuse üle jaekaubandusettevõttes teostab järelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet toiduseaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

[RT I, 12.12.2018, 3 - jõust. 01.01.2019]

(8) Geneetiliselt muundatud organisme sisaldava või neist koosneva sööda üle teostab järelevalvet Põllumajandus- ja Toiduamet söödaseaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

(9) Käitlemise nõuete täitmise üle teostab järelevalvet Põllumajandus- ja Toiduamet.

[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

§ 31¹. Riikliku järelevalve erimeetmed

(1) Keskkonnaamet võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitse seaduse §-des 30, 31, 32, 45, 46, 49, 50, 51, 52 ja 53 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitse seaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 10.07.2020, 2 - jõust. 01.01.2021]

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet võib käitlemise nõuete täitmise üle riikliku järelevalve teostamisel kohaldada korra- ja turvalisuse seaduse §-des 30, 49, 50, 51 ja 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korra- ja turvalisuse seaduses sätestatud alusel ja korras.
[RT I, 01.07.2020, 1 - jõust. 01.01.2021]

§ 31². Vahetu sunni kasutamine

Keskkonnaametil on lubatud kasutada füüsilist jõudu korra- ja turvalisuse seaduses sätestatud alusel ja korras.
[RT I, 10.07.2020, 2 - jõust. 01.01.2021]

§ 31³. Sunniraha määr

Ettekirjutuse täitmata jätmise korral on asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras rakendatava sunniraha ülemmäär 13 000 eurot.
[RT I, 13.03.2014, 4 - jõust. 01.07.2014]

§ 32. Kahju hüvitamine ja heastamine

(1) Käitleja hüvitab geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemisega tekitatud kahju Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1829/2003 kehtestatud piirmäära ületamise korral.

(2) [Kehtetu - RT I, 17.12.2010, 19 - jõust. 01.01.2011]

(3) Keskkonnasaastuse likvideerimise tulemuslikkust hindab valdkonna eest vastutav minister saastuse põhjustaja kulul.
[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

5¹. peatükk VASTUTUS

[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 18.11.2010]

§ 33. Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise ja turustamise nõuete rikkumine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise või geneetiliselt muundatud organismi või toote turustamise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.
[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 01.01.2011]

§ 33¹. Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise nõuete rikkumine

(1) Geneetiliselt muundatud põllukultuuri käitlemise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 01.01.2011]

§ 34. Geneetiliselt muundatud organismi ja toote pakendamise ning märgistamise nõuete rikkumine

(1) Geneetiliselt muundatud organismi või toote pakendamise või märgistamise nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 6400 eurot.
[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 01.01.2011]

§ 34¹. Geneetiliselt muundatud põllukultuuri kasvatamisest teavitamise kohustuse rikkumine

[Kehtetu - RT I, 15.03.2019, 7 - jõust. 16.03.2019]

§ 34². Loa taotleja või loa omaja teavitamiskohustuse rikkumine

(1) Loa taotleja või loa omaja teavitamiskohustuse rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 13 000 eurot.
[RT I, 08.11.2010, 1 - jõust. 01.01.2011]

§ 35. Menetlus

Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade kohtuvälised menetlejad on vastavalt oma pädevusele Keskkonnaamet, Põllumajandus- ja Toiduamet, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet ning Maksu- ja Tolliamet.
[RT I, 10.07.2020, 2 - jõust. 01.01.2021]

6. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 36. Seaduse rakendamine

[Kehtetu - RT I, 27.05.2022, 1 - jõust. 06.06.2022]

§ 37. – § 40. [Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 41. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2004. aasta 1. mail.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 106, 17.04.2001, lk 1–39), muudetud direktiividega 2008/27/EÜ (ELT L 81, 20.03.2008, lk 45–47), (EL) 2015/412 (ELT L 68, 13.03.2015, lk 1–8) ja (EL) 2018/350 (ELT L 67, 09.03.2018, lk 30–45) ning määrustega (EÜ) nr 1829/2003 (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1–23), (EÜ) nr 1830/2003 (ELT L 268, 18.10.2003, lk 24–28), (EL) 2019/1243 (ELT L 198, 25.07.2019, lk 241–344) ja (EL) 2019/1381 (ELT L 231, 06.09.2019, lk 1–28); Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1381, mis käsitleb toiduahela ELi tasandi riskihindamise läbipaistvust ja kestlikkust ning millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 1829/2003, (EÜ) nr 1831/2003, (EÜ) nr 2065/2003, (EÜ) nr 1935/2004, (EÜ) nr 1331/2008, (EÜ) nr 1107/2009 ja (EL) 2015/2283 ning direktiivi 2001/18/EÜ (ELT L 231, 06.09.2019, lk 1–28).
[RT I, 07.02.2023, 2 - jõust. 17.02.2023]